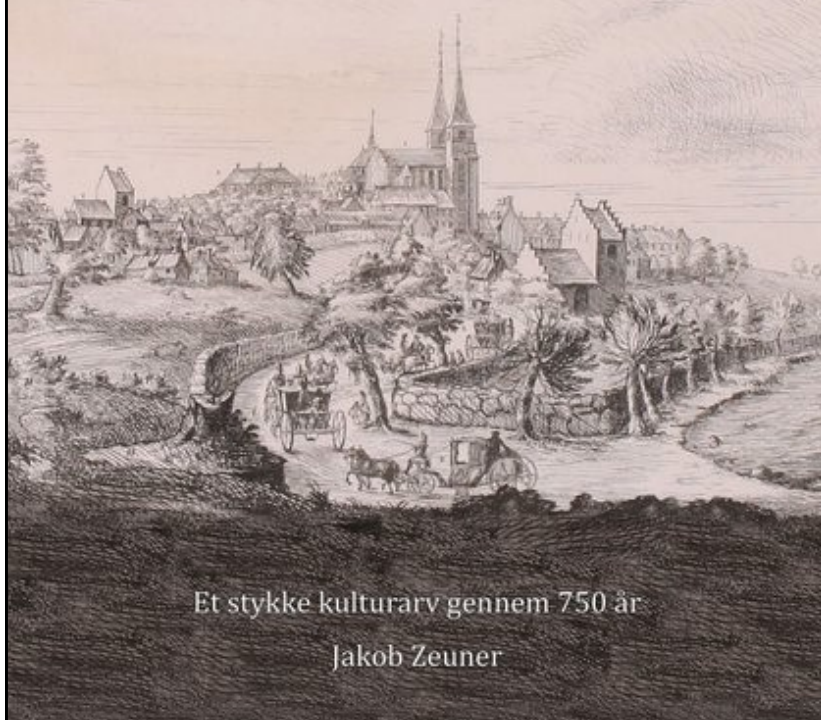

Sankt Agnes

Fra nonnekloster til nutid

Et stykke kulturarv gennem 750 år

Jakob Zeuner

Arbejdsmand Oluf Peder Pedersen og hustru Agnes Hansen med deres to ældste drenge Peter (tv.) og Einer. De er fotograferet foran parrets bolig på Sankt Agnes Vej 5. Den lille lejlighed består kun af det ene fag med døren og det smalle vindue. Forrest sidder Agnes' stedmor Marie, der bor i nabohuset, Sankt Agnes Vej 3. Foto 1910.

..... Da N.P. Olsen i 1910 river to af de tre fag ned på sit gamle hus, Sankt Agnes Vej 5, bliver det resterende ene fag til en selvstændig lejlighed. Familierne på Skt. Agnes sørger altid for sine egne, så de første, der flytter ind i den lille udlejningslejlighed, er arbejdsmand Oluf Peder Pedersen (1880-1953) og hans kone Agnes Margrethe Hansen (1886-1974). Hun er født i nabohuset Sankt Agnes Vej 3. Hendes mor, Marie Pedersen, døde, da hun var seks år gammel, og hun er derfor opvokset hos sin far, Niels, og sin stedmor, Karen Marie Hansdatter. Agnes er kun 17 år, da hun i november 1903 bliver gift med tjenestekarlen Oluf i Sankt Jørgensbjerg Kirke.

Under de trange forhold i den lille tilbygning får familien otte børn. Børnene hedder Einer, Niels-Peter, Gerda, Knud, Ingeborg, Svend Aage, Villy og Lisi.

De bor dog ikke alle i den lille lejlighed samtidig, idet de ældste er flyttet hjemmefra, inden de yngste bliver født. Lisi er en efternøler, født samme år som forældrene kan fejre sølvbryllup, og den ældste søster, Gerda, og hendes mor, Agnes, var gravide på samme tid – til Gerdas store ærgrelse.

Huset rummer en lille forgang og et lille køkken med komfur til den ene side og køkkenbord til den anden. Der er ikke indlagt vand, så vandet må hentes ude ved fællespumpen. Derudover er der kun en stue med en alkove, hvor forældrene sover. Det er alt. Børnene må derfor sove dels hos forældrene, dels på loftet, som man kommer op til vha. af en stige. Eller de større børn kunne sove inde i loen hos bedsteforældrene.

Børnene er, som børn er flest, og de holder af at få fortalt historier. Når moderen så fortæller om de nordiske guder, kunne Lisi, der kun er fire år, finde på at sætte sig ud på dørtrinnet i tordenvej for at se Thor komme tilbage med gedebukkene.

Foruden alkoven er den lille stue møbleret med en chaiselong – hvor der også kan sove et barn - en kommode og et spisebord med stole. Desuden er der en kakkelovn. Der er (selvfølgelig) ikke noget toilet i huset, men derimod et das ude i gården. Rotterne kunne godt være en plage, så for at undgå rottebid bliver babyvuggen sat op på spisebordet om natten.

Oluf arbejder på en træskofabrik, og når han går på arbejde, skal han have en bajer hver dag. Han skal have rigtig smør på brødet, og så må de andre tage, hvad der kan blive til dem. Moderen passer hjem og børn, og derudover tjener hun lidt ved at samle kartofler op – med de bare hænder. Lønningen består af hver sjette spand. Desuden arbejder hun som vaskekone for byens mere velbærgede familier. Vuggestue og børnehave er der ikke noget, der hedder, så når Agnes arbejder ude, er hun nødt til at tage de mindste børn med i barnevognen.

Om vinteren er det ikke sjovt at skulle hente vand ved pumpen og arbejde i det kolde vand. Tøjkask må foregå udendørs, og ind imellem er det så koldt, at vandet fryser til is i spanden med skyllevand, og blodet springer frem under neglene. Heldigvis er hjælpsomheden stor på Skt. Agnes, og naboen Wilhelm Kristoffersen kommer gerne til hjælp i de situationer og får tøjet skyllet og hængt til tørre oppe på loftet.

Agnes syr selv tøjet til både sig selv og børnene. Når hun kommer ud til sine kunder, får hun ofte tøj med hjem, som kan sys om til eget brug. Senere får hun endda en håndsymaskine. Børnene har hver en kasse med tøj, som står i alkoven.

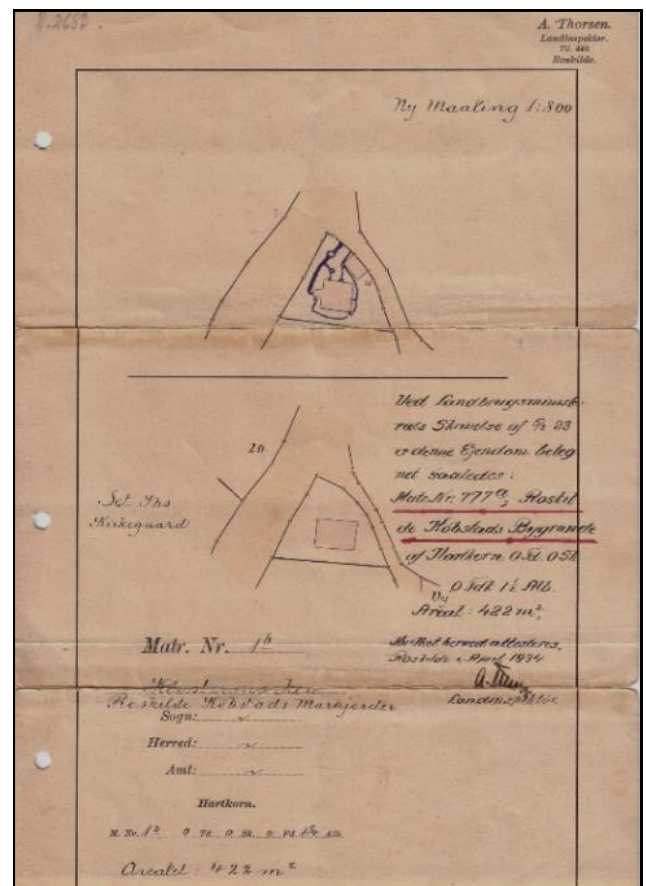
Ved højtiderne går Oluf med kravebryst og flip. Til det brug har han en pæn habit med snævre bukser. Hertil vest og lommeur og på hovedet en bowlerhat. Til daglig er han naturligvis mere tarveligt klædt med bl.a. træsko og kasket som på billedet.

Familien har en gris gående i indelukket i Niels' og Maries have, og til jul bliver den slagtet af den hjælpsomme nabo Wilhelm Kristoffersen. Så får Agnes travl med at lave blodpølse og sulemad, for alt på grisen bliver brugt, også indmaden og grisetæerne

I 1932 køber familien huset Frederiksborgvej 48, lige neden for bakken, for 6.000 kr. Selvom de kun flytter 100 meter væk, så rykker de nu væk fra Sankt Jørgensbjerg Kommune og ind i Roskilde Kommune.

Det betyder, at efternøleren Lisi, i modsætning til sine ældre søskende og alle de andre Sankt Agnes-børn, ikke skal gå i Skt. Jørgensbjerg landsbyskole, men i en købstadsskole.

I 1938 bliver Sct. Jørgensbjerg Kommune lagt sammen med Roskilde Kommune, og det blev fulgt op af en ændring af sognegrænserne i Roskilde i november 1939. Det er sandsynligvis på dette tidspunkt, at Skt. Agnes flyttes fra Sankt Jørgensbjerg Sogn til Roskilde Domsogn.

Frederiksborgvej 48 på hjørnet af Frederiksborgvej og Sankt Agnes Strædet